

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA



GRECJA

SCENARIUSZ LEKCJI



GRECJA:

TU ZACZYNA SIĘ DROGA KU NADZIEI

Zanim znajdziemy się na greckiej plaży, na którą przyplływają tysiące uchodźców, cofnijmy się do źródła tego gigantycznego, światowego problemu. Państwo Islamskie (ang. Islamic State; ISIS) to organizacja terrorystyczna, która działa w regionie Bliskiego Wschodu, zwłaszcza na terenie Iraku oraz Syrii. ISIS chce ustanowienia prawdziwego państwa, czyli takiego, które posiada granice i terytorium oraz jest uznawane przez pozostałe kraje świata.

Religijny terror ISIS

Podstawą funkcjonowania tego państwa miałyby być prawo korańskie (prawo szariatu), które w interpretacji terrorystów z ISIS oznacza radykalny religijny fundamentalizm oparty na islamie, a także o „walkę z niewiernymi”, czyli stosowanie przemocy wobec osób niewierzących, osób innego wyznania, a także muzułmanów, którzy nie godzą się na islamski ekstremizm.

Tymczasem zarówno obywatele Syrii, jak i Iraku tysiącami uciekają przed ISIS, które poza działaniami wojennymi organizuje zamachy terrorystyczne. Jedne z najokrutniejszych wydarzyły się w listopadzie 2015 roku w Paryżu oraz w marcu 2016 roku w Brukseli i w Stambule. Jak deklarują terroryści, ich celem jest nawrócenie niewiernych na islam, czyli dżihad.

Obywatele krajów europejskich, obserwując tak gigantyczny napływ ludzi, boją się fali islamizacji, kojarzonej głównie z atakami terrorystycznymi. W efekcie, z jednej strony ci, którzy przetrwali morderczą wędrówkę przez Morze Śródziemne, zostają w wielu przypadkach pozostawieni sami sobie. Z drugiej strony, Europa dzieli się na dwa przeciwstawne obozy - „za” i „przeciw”, które nie potrafią znaleźć konsensusu.

Uchodźca, uciekinier czy imigrant...

Zarówno media europejskie, jak i europejscy politycy wprowadzają ogromne zamieszanie w rozumieniu i odróżnianiu pojęć takich jak „uchodźca” i „imigrant”. Uchodźca to osoba prześladowana w swoim kraju, która ze względu na to prześladowanie ucieka z ojczyzny i szuka schronienia za granicą. Imigrant natomiast to szeroka kategoria osób, które opuszczają swoje domy m.in. w poszukiwaniu pracy, dostępu do nauki czy chęci dołączenia do rodziny (dla przykładu, imigrantami są Polacy, którzy w poszukiwaniu pracy wyjechali do Wielkiej Brytanii). A zatem uciekinierzy z Bliskiego Wschodu to uchodźcy, którzy uciekają, ponieważ próbują ratować swoje życie.

Po pierwsze: ratować ludzkie życie

W tle tych wydarzeń toczą się jednak historie „zwykłych-niezwykłych” ludzi, którzy na własną rękę próbują organizować pomoc dla uciekinierów. Znajdują się wśród nich np. rodzina Kempsonów, a także Melinda McRostie, którzy wraz z wolontariuszami zajmują się uchodźcami przyplływającymi do wybrzeży greckich wysp. Do czego to wszystko doprowadzi? Tego do końca nie wiemy. Jedno jest pewne, trzeba ratować życie ludzi, ale równolegle rządy państw naszego regionu nie powinny przemykać oczu na koszmar wojny pustoszącej Bliski Wschód. Bo tam jest źródło tego, co widzimy na brzegu morza w Grecji.



Łodzie nadziei - wypełnione uciekinierami wypatrującymi brzegu



Dominika Kulczyk pomaga ratownikom na greckiej plaży



Pierwsze kroki na nowej, nieznannej ziemi. Dokąd zaprowadzą?



Oboz dla uciekinierów, którzy dopływają do brzegów Grecji

Wprowadzenie do scenariusza

Plutarch, starożytny myśliciel, wskazywał, że istotą ludzkiego życia jest godność – źródło wolności i praw człowieka. Z godnością nieodłącznie związany jest szacunek dla jednostki w każdym momencie jej życia. Gdy życie jest w niebezpieczeństwie, gdy strach nie pozwala normalnie funkcjonować, gdy można tylko czekać na to, co się wydarzy, gdy nie ma się wpływu na to, co dzieje się dookoła, człowiek staje się bezradny i bezbronny wobec tego, co dzieje się wokół niego i czego sam doświadcza. Jednak nawet w takiej sytuacji podejmuje walkę o zachowanie własnej godności i godności swoich bliskich. Przejawem tego dążenia są dramatyczne decyzje, które ludzie podejmują i ich przerażające. Czasem, by ocalić godność człowiek ryzykuje własnym życiem i życiem swoich najbliższych. Kładzie na szalę to, co najcenniejsze – zdrowie i życie. Utrata sensu życia jest największą stratą dla człowieka. Ogromną cenę jest więc gotów zapłacić za jego zachowanie. W tej lekcji proponujemy rozważania nad sytuacją walki o życie, o godność, o poczucie bezpieczeństwa. Podejmujemy dyskusję na temat dramatycznych decyzji ludzi, którzy porzucają wszystko, co mają i próbują dopłynąć do lepszego świata. Pragną dostać się do świata, w którym będzie można godnie żyć. Rozmawiamy o ludziach, którzy są świadomi konsekwencji, jakie wiążą się z migracją. Wybierają jednak niebezpieczną podróż w nieznaną, niż życie w ogarniętym wojną kraju. Proponujemy też rozważania o ludziach, którzy pomagają uchodźcom przetrwać najtrudniejsze chwile na obcej ziemi, którzy pomagają im odnaleźć się w nowej, obcej rzeczywistości.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu



Autorzy:
Katarzyna Sadowska,
Tomasz Sadowski



Czas trwania
45 minut



TEMAT ZAJĘĆ:

Każdy człowiek ma prawo do godnego i bezpiecznego życia?



ZAGADNIENIA:

walka o życie, poczucie bezpieczeństwa dla siebie i rodziny, poczucie osobistej godności, cywilne ofiary wojny



WARTOŚCI:

życie, bezpieczeństwo, godność



CĘLE ZAJĘĆ:

PO LEKCJI UCZEŃ:

- rozumie znaczenie poczucia bezpieczeństwa w życiu człowieka;
- potrafi wyjaśnić, na czym polega poczucie godności;
- potrafi wyjaśnić, w jakiej sytuacji człowiek traci poczucie bezpieczeństwa i godności;
- wie, jak można pomóc ludziom w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia, poczucia bezpieczeństwa i osobistej godności;
- ma świadomość roli działań pomocowych pozwalających na zabezpieczenie elementarnych potrzeb człowieka;
- wymienia działania podejmowane przez wolontariuszy.



METODY I FORMY PRACY:

studium przypadku, dyskusja, analiza źródeł



ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

fragmenty reportażu „Ofiary wojny”, koc ratunkowy (do kupienia np. w aptekach), arkusze papieru dla każdej grupy („symboliczne koce życia”), fragment tekstu ze strony: kulczykfoundation.org.pl/projekty/europa/przekazalismy-koce-ktore-pomagaja-ratowac-ludzi-w-grecji, małe samoprzylepne karteczki w trzech kolorach

Przebieg zajęć



Rozmowa

„KAŻDY CZŁOWIEK MA PRAWO DO GODNEGO I BEZPIECZNEGO ŻYCIA?”

Zapisz na tablicy hasło: „Każdy człowiek ma prawo do godnego i bezpiecznego życia?”. Poproś uczniów, by zastanowili się nad tymi słowami i powiedzieli, jak je rozumieją. Możesz użyć pytań pomocniczych, np.:

- Kiedy (w jakich sytuacjach) człowiek zostaje pozbawiony prawa do życia, bezpieczeństwa, do zachowania własnej godności?
- Jakie są przykłady sytuacji, w których działanie jednego człowieka zagraża życiu, bezpieczeństwu i godności innego?



Film, rozmowa

CIĘŻKA PODRÓŻ

Zaprezentuj fragment reportażu pt. „Ofiary wojny”. Po projekcji zapytaj uczniów o emocje towarzyszące im przy oglądaniu zaprezentowanego materiału.

Zwróć uwagę uczniów na to, że ludzie uciekający przed dramatem wojny ryzykują własne życie, przepływając się przepełnionym pontonem przez Morze Śródziemne. Podkreśl, że są wyczerpani, zmarznięci, głodni, a ucieczka jest dla nich jedyną szansą na przetrwanie. Wielu ludzi podczas tej podróży tonie.

Zapytaj uczniów, na ile ludzie, którzy zdołali uciec i pokonali morze, są bezpieczni. Zwróć uwagę, że ważne dla ich samopoczucia będzie zachowanie ich poczucia godności. Przypomnij uczniom, co to znaczy.



Praca w grupach

KOCE ŻYCIA

Opowiedz uczniom o istnieniu specjalnych kocy ratunkowych, które są pierwszym środkiem pozwalającym na doraźną pomoc przed wychłodzeniem organizmu. Pokaż uczniom koc.

Mówi się, że są to „koc życia”. Przeczytaj fragment tekstu ze strony Kulczyk Foundation:

„Waży mniej niż 100 gramów, ale potrafi sprawić, że przemarznięci ludzie odzyskują siły. Kosztuje zaledwie kilka złotych, ale to kilka złotych, które czynią cuda... Gdy uciekający przed niebezpieczeństwem człowiek, zmęczony, głodny i przemoczony, wychodzi z morza na ląd, wtedy momentalnie jego ciało się wychładza. Wszystko przez parującą z powierzchni ciała wodę, pot, i warunki, w których podróżował. Jedynym ratunkiem jest wtedy taka izolacja, by ciepło nie uciekało. Koc ratunkowy mierzy najczęściej 210 na 160 cm i waży 62 gramy, folia NRC, z której jest wykonany, skutecznie zapobiega utracie ciepła. Widzieliśmy to na własne oczy na greckiej wyspie Lesbos, do brzegów której dobijało nawet kilkaset pontonów z uciekinierami dziennie. Gdyby nie te kocy i gdyby nie pomoc wspaniałych wolontariuszy, pierwsze spotkanie z nową rzeczywistością zakończyłoby się dla wielu z tych ludzi tragedią”.

Poproś uczniów, by zastanowili się, co można zrobić po udzieleniu pierwszej pomocy.

Podziel uczniów na zespoły. Każdy z zespołów otrzymuje symboliczny „koc życia” – kartkę papieru i samoprzylepne karteczki w trzech kolorach. Niech uczniowie zapiszą na karteczkach działania, które ich zdaniem należy podjąć, aby zadbać o: zdrowie, bezpieczeństwo, poczucie osobistej godności uchodźców. Uczniowie zapisują działania odnoszące się do każdej kategorii na karteczkach innego koloru i nakleją je na swoim kocu. Wspólnie omówcie wyniki prac.



Film, karta pracy

POTRZEBNA POMOC

Zaprezentuj fragment reportażu ukazujący wypowiedzi rodziny Kempsonów i pomoc przez nich udzielaną uchodźcom docierającym do wybrzeży wyspy. Po prezentacji przywołaj słowa Erica Kempsona: „Kiedy dopływają, czują się jak w krainie mlekiem i miodem płynącej, a potem pytają o toaletę”. Poproś, by uczniowie w zespołach odpowiedzieli na pytanie, z jakimi trudnościami muszą się zmierzyć wolontariusze, udzielając pomocy. Poproś przedstawicieli zespołów o podsumowanie dyskusji.



Podsumowanie

CZŁOWIECZENSTWO TO WARTOŚĆ BEZCENNA

Poproś uczniów, by podsumowując lekcję, zinterpretowali myśl Immanuela Kanta: „człowiek musi [...] być traktowany zawsze jako cel (zarówno dla innych, jak i dla siebie samego), bo na tym właśnie polega jego godność [...]. Nie ma takiej ceny, za jaką mógłby on siebie sprzedać; i podobnie też jego odnoszenie się do innych nie może podważać wartości należnej im jako ludzkim istotom”.